

SAOPŠTENJE 124/2023

Datum objave:
 20.09.2023.

Bruto domaći proizvod Crne Gore

2022. godina

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2022. godini iznosila je 6,4%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2022. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2022. godini iznosio je 5 924 miliona eura, dok je u 2021. godini iznosio 4 955 miliona eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2022. godini iznosio je 9 598 eura, dok je u 2021. godini iznosio 8 002 eura.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2021	2022
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	4 955	5 924
2. Stanovništvo, hilj.	619,2	617,2
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	8 002	9 598
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR	4 731	5 273
5. Realni rast BDP-a (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	13,0	6,4
6. Nominalni rast BDP-a (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	18,4	19,6
7. Deflator (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	4,7	12,4

Tabela 2. Bruto vrijednost proizvodnje, intermedijalna potrošnja i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama

u hilj.EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	545 803	625 408	225 629	267 362	320 174	358 047
B	Vađenje rude i kamena	94 685	116 790	41 604	53 060	53 081	63 730
C	Prerađivačka industrija	612 353	768 683	421 437	537 214	190 916	231 469
D	Snabdijevanje električnom energijom	416 177	407 535	242 080	248 560	174 096	158 975
E	Snabdijevanje vodom	127 821	132 211	45 213	48 542	82 608	83 669
F	Građevinarstvo	982 681	1 032 337	748 266	802 113	234 415	230 224
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	1 151 024	1 482 814	480 400	632 107	670 624	850 708
H	Saobraćaj i skladištenje	420 825	587 083	236 284	335 387	184 541	251 696
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	676 590	974 185	350 652	516 834	325 938	457 351
J	Informisanje i komunikacije	336 830	420 161	164 051	160 751	172 779	259 410
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	317 156	378 224	118 634	143 990	198 522	234 234
L	Poslovanje nekretninama	399 362	505 494	127 407	176 499	271 955	328 995
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	409 742	446 858	226 255	246 716	183 488	200 142
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	167 747	225 225	87 556	122 925	80 191	102 300
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	485 129	498 725	146 850	159 413	338 279	339 312
P	Obrazovanje	251 597	274 447	24 593	32 543	227 005	241 904
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	302 346	356 927	98 689	123 629	203 657	233 298
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	183 049	204 143	118 859	113 792	64 190	90 350
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	73 344	90 885	28 292	36 808	45 051	54 077
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		7 954 261	9 528 135	3 932 751	4 758 245	4 021 509	4 769 890
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode						933 607	1 154 128
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)						4 955 116	5 924 018

Tabela 3. Bruto dodata vrijednost, indeksi nominalnog rasta i struktura BDP-a u tekućim cijenama

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta ¹	Struktura BDP- a (%)	
		2021	2022		2021	2022
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	320 174	358 047	111,8	6,5	6,0
B	Vađenje rude i kamena	53 081	63 730	120,1	1,1	1,1
C	Prerađivačka industrija	190 916	231 469	121,2	3,9	3,9
D	Snabdijevanje električnom energijom	174 096	158 975	91,3	3,5	2,7
E	Snabdijevanje vodom	82 608	83 669	101,3	1,7	1,4
F	Građevinarstvo	234 415	230 224	98,2	4,7	3,9
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	670 624	850 708	126,9	13,5	14,4
H	Saobraćaj i skladištenje	184 541	251 696	136,4	3,7	4,2
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	325 938	457 351	140,3	6,6	7,7
J	Informisanje i komunikacije	172 779	259 410	150,1	3,5	4,4
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	198 522	234 234	118,0	4,0	4,0
L	Poslovanje nekretninama	271 955	328 995	121,0	5,5	5,6
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	183 488	200 142	109,1	3,7	3,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	80 191	102 300	127,6	1,6	1,7
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	338 279	339 312	100,3	6,8	5,7
P	Obrazovanje	227 005	241 904	106,6	4,6	4,1
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	203 657	233 298	114,6	4,1	3,9
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	64 190	90 350	140,8	1,3	1,5
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	45 051	54 077	120,0	0,9	0,9
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		4 021 509	4 769 890	118,6	81,2	80,5
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		933 607	1 154 128	123,6	18,8	19,5
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		4 955 116	5 924 018	119,6	100,0	100,0

¹ Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) * 100

Tabela 4. Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2022	2022
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	310 749	5,9
B	Vađenje rude i kamena	57 839	1,1
C	Prerađivačka industrija	198 046	3,8
D	Snabdijevanje električnom energijom	155 294	2,9
E	Snabdijevanje vodom	87 392	1,7
F	Građevinarstvo	198 298	3,8
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	742 032	14,1
H	Saobraćaj i skladištenje	219 484	4,2
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	411 311	7,8
J	Informisanje i komunikacije	224 903	4,3
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	203 263	3,9
L	Poslovanje nekretninama	276 306	5,2
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	190 793	3,6
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	88 721	1,7
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	333 755	6,3
P	Obrazovanje	233 112	4,4
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	210 870	4,0
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	79 164	1,5
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	52 520	1,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		4 273 853	81,1
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		998 721	18,9
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		5 272 574	100,0

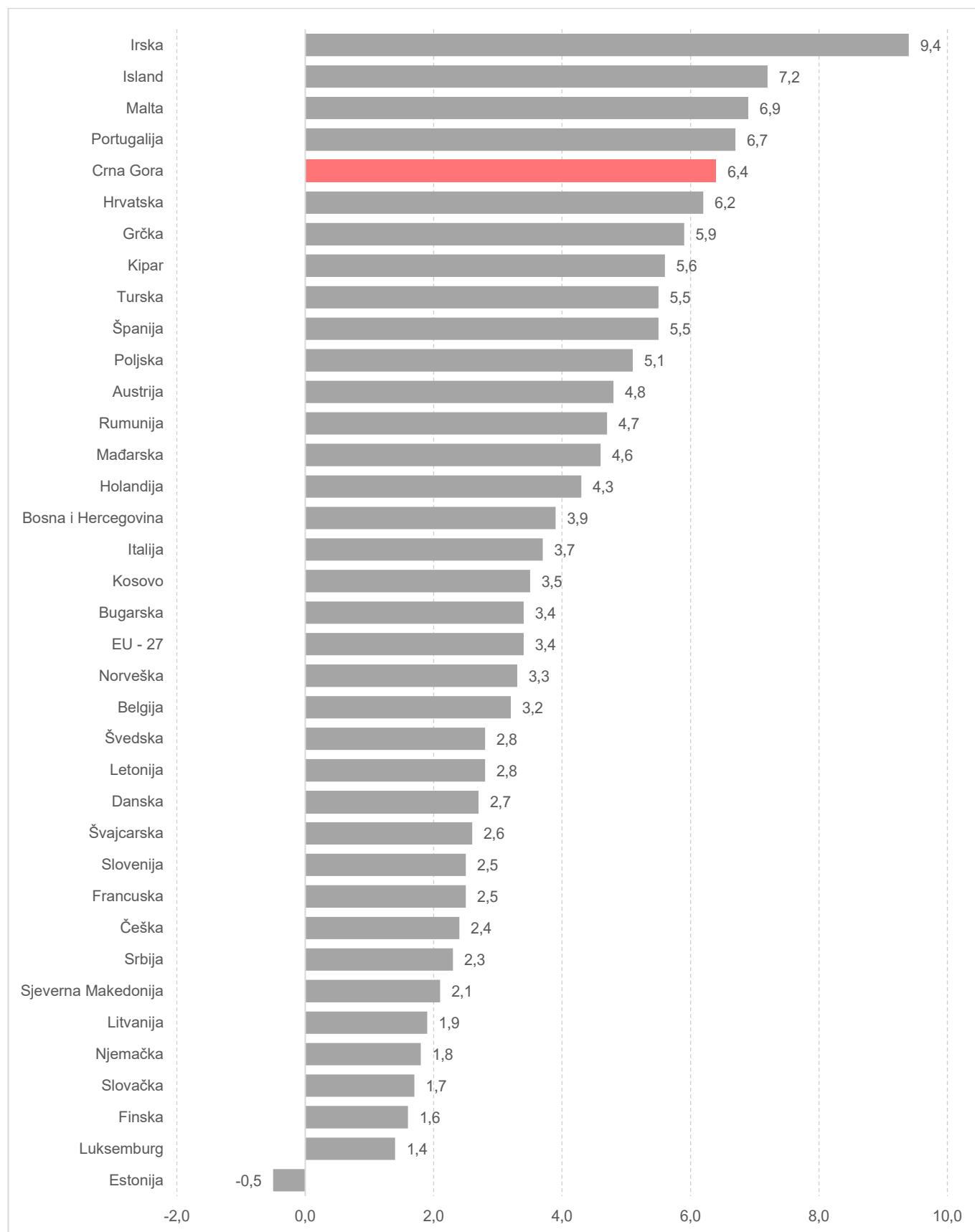
Tabela 5. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2021	2022	2021	2022
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 593 709	5 481 361	92,7	92,5
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 617 087	4 423 577	73,0	74,7
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	976 622	1 057 783	19,7	17,9
a)	<i>individualna</i>	505 193	573 650	10,2	9,7
b)	<i>kolektivna</i>	471 429	484 133	9,5	8,2
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 096 167	1 274 491	22,1	21,5
3	Promjene zaliha	224 615	520 790	4,5	8,8
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-959 374	-1 352 623	-19,4	-22,8
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	2 122 492	3 052 816	42,8	51,5
a)	<i>izvoz roba</i>	525 791	763 463	10,6	12,9
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 596 701	2 289 353	32,2	38,6
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	3 081 866	4 405 440	62,2	74,4
a)	<i>uvoz roba</i>	2 440 987	3 433 565	49,3	58,0
b)	<i>uvoz usluga</i>	640 879	971 875	12,9	16,4
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	4 955 116	5 924 018	100,0	100,0

Tabela 6. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2021	2022	2021	2022
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 487 662	4 959 526	94,8	94,1
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 537 374	3 968 580	74,8	75,3
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	950 288	990 946	20,1	18,8
a)	<i>individualna</i>	487 158	511 618	10,3	9,7
b)	<i>kolektivna</i>	463 130	479 328	9,8	9,1
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 022 594	1 097 503	21,6	20,8
3	Promjene zaliha	145 605	351 087	3,1	6,7
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-924 367	-1 135 541	-19,5	-21,5
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 978 835	2 603 990	41,8	49,4
a)	<i>izvoz roba</i>	458 585	604 173	9,7	11,5
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 520 250	1 999 817	32,1	37,9
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 903 202	3 739 531	61,4	70,9
a)	<i>uvoz roba</i>	2 280 501	2 845 941	48,2	54,0
b)	<i>uvoz usluga</i>	622 700	893 590	13,2	16,9
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	4 731 495	5 272 574	100,0	100,0

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a (%), 2022. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00115/default/table?lang=en>

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Metodologija obračuna

Uprava za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjene za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšao dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Uprave prihoda i carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave prihoda i carina.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Podaci se publikuju shodno [Kalendaru objavljivanja podataka](#).

Prilikom korišćenja podataka navesti: „Izvor podataka: Uprava za statistiku - MONSTAT“

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Godišnji bruto domaći proizvod](#)